

Голові разової спеціалізованої вченої
ради в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору економічних наук, професору
Світлані ФІЛИПОВІЙ

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри обліку, аналізу і аудиту Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту Національного університету «Одеська політехніка» Селіванової Наталі Миколаївни на дисертацію Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі «Цифрові інфокомунікаційні ресурси забезпечення розвитку підприємства в умовах криз», яка подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент.

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю системної трансформації управлінських та обліково-аналітичних процесів підприємств у відповідь на виклики глобальної діджиталізації та зростаючу ринкову турбулентність. В умовах сучасних криз, що супроводжуються розривами логістичних ланцюгів, ускладненням розрахунків із іноземними постачальниками та необхідністю переходу на віддалені формати роботи, ефективне використання інфокомунікаційних ресурсів стає ключовим фактором забезпечення безперервності бізнесу. А з огляду на складність регулювання новітніх цифрових операцій (електронних грошей, цифрових активів), розробка цілісної моделі інфокомунікаційного забезпечення є своєчасним кроком менеджменту. Вона дозволяє інтегрувати вимоги кібербезпеки та фінансового контролю в єдиний управлінський контур, забезпечуючи цифрову стійкість підприємства у турбулентному середовищі.

Науковий пошук автора, що спрямований на розробку моделі фокусного забезпечення, дозволяє подолати проблему фрагментарності впровадження цифрових інструментів та забезпечити цілісність інформаційних потоків у межах автоматизованих систем управління й фінансової звітності. Такий підхід не лише сприяє підвищенню якості управлінських рішень у реальному часі, а й формує надійний механізм

адаптації підприємства до екстремальних змін зовнішнього середовища, що робить *обрану тему вкрай своєчасною та практично значущою*.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, методичні розробки та висновки дисертації характеризуються системністю та логічною послідовністю. Автор переконливо доводить, що цифрові інфокомунікаційні ресурси є не лише інструментом антикризової стійкості, а й базою для удосконалення управлінської теорії, орієнтованої на інтегрованість та адаптивність бізнесу.

Методологічний апарат дослідження ґрунтується на комплексному поєднанні системного, порівняльного та процесного аналізу. Множину використаних методів автором відібрано обґрунтовано та доцільно для вирішення поставлених завдань. Зокрема, узагальнення використаних сучасних джерел дозволило сформулювати теоретичне підґрунтя діджиталізації управління розвитком. Застосування структурно-функціонального підходу забезпечило розробку моделі управління ресурсами в умовах кризової турбулентності. Типологічний аналіз сприяв об'єктивному зіставленню рівнів цифрової зрілості підприємств.

Структура роботи чітко відповідає поставленій меті та завданням: від формування теоретичної бази та діагностики впливу кризових чинників до створення авторської моделі й методики оцінювання результативності цифрових рішень. Достовірність результатів підтверджується ґрунтовною емпіричною базою та обробкою статистичних даних. Практичні рекомендації мають виражений прикладний характер і реалізовані у формі конкретних інструментальних моделей та алгоритмів.

Внутрішня цілісність дисертації забезпечена *взаємоузгодженістю об'єкта, предмета та гіпотези*. Предмет дослідження «теоретико-методичні та прикладні засади системного інфокомунікаційного цифрового забезпечення розвитку підприємства в умовах криз та його інструментарію» комплексно охоплює методичні та організаційні аспекти цифрового забезпечення на всіх рівнях управління.

Таким чином, наукові положення роботи є логічно аргументованими, базуються на сучасній методології та мають високу практичну значущість для розвитку економічної науки.

3. Основні наукові результати дисертації

Наукові результати роботи формують цілісну концепцію управління розвитком підприємства через ефективне використання цифрових інфокомунікаційних ресурсів. *До найбільш вагомих результатів, що визначають наукову новизну дослідження, слід віднести такі:*

- уточнено зміст цифрових інфокомунікаційних ресурсів як інтегрованої соціотехнічної системи (інформаційний, комунікаційний, технологічний, інфраструктурний та безпековий компоненти). Визначено їх роль як стратегічного активу, що забезпечує цифрову стійкість (*Digital Resilience*) у кризових умовах;
- запропоновано оригінальну концептуальну модель інфокомунікаційного забезпечення, що базується на принципі фокусності управління та інтеграції цифрових інфокомунікаційних ресурсів у систему антикризового менеджменту на засадах адаптивної архітектури та проактивного реагування. Сформовано основу механізму проєктування інфокомунікаційної системи, який забезпечує поетапний перехід від фокусного вибору платформ до інтеграції штучного інтелекту та хмарних сервісів, створюючи синергетичний ефект між розвитком інфраструктури та принципами цифрової екосистеми;
- модернізовано методичні засади формування цифрової стратегії, ключовою відмінністю яких є виокремлення комунікаційно-коопераційного блоку як самостійного виміру та використанням матриці інвестиційних пріоритетів залежно від рівня доступності капіталу та кризового навантаження, ресурсних можливостей підприємства;
- обґрунтовано вплив цифрових активів на стійкість бізнесу через систематизацію функцій смарт-управління як системоутворювального елемента антикризового захисту. А порівняльний аналіз цифрової зрілості (на прикладі України та ОАЕ) підтвердив роль інтегрованого управління даними як стратегічного інструменту довгострокового розвитку, а не лише реактивного подолання наслідків криз;
- запропоновано комплексний підхід до діагностики цифрової зрілості через інтегральний індекс, що враховує вплив багатовекторних кризових чинників (від кібернетичних до техногенних), що дозволяє кількісно вимірювати рівень цифрового розвитку, ідентифікувати зони вразливості в умовах нестабільності. Також удосконалено підходи до оцінювання

результативності цифрових рішень шляхом впровадження системи КРІ, орієнтованих на вимірювання стійкості, безперервності та адаптивності діяльності;

- дістало подальшого розвитку класифікація багатовимірних ризиків (технологічних, кібернетичних, організаційних), що дозволило розкрити функціональний потенціал цифрових інфокомунікаційних ресурсів у забезпеченні аналітичної підтримки антикризового управління.

Таким чином, основний науковий результат дисертації полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні теоретико-методичного базису та розробці інструментарію системного управління цифровими інфокомунікаційними ресурсами як стратегічного активу забезпечення розвитку та цифрової стійкості підприємства в умовах криз.

4. Достовірність результатів, повнота відображення висновків і пропозицій дисертації в опублікованих працях

Достовірність наукових положень дисертації ґрунтується на використанні апробованого методологічного інструментарію, ретельному опрацюванні відібраних джерел та емпіричній перевірці розроблених моделей. Обґрунтованість висновків забезпечена:

- аналітичною глибиною: використанням актуальної статистики та авторських методик оцінювання цифрової зрілості й стійкості, адаптованих до специфіки українських підприємств;
- логічністю розроблених концептів і моделей: інтеграцією цифрових інфокомунікаційних ресурсів у систему антикризового управління через логіко-структурні схеми;
- потужністю та якістю бази відібраних джерел: опрацюванням 171 наукового джерела, включаючи міжнародні аналітичні звіти (UAE, OECD, World Bank) та стратегічні документи у сфері цифрової трансформації.

Основні результати дослідження повною мірою відображені в 11 наукових працях загальним обсягом 5,45 д.а. Зокрема, опубліковано 4 статті у фахових виданнях України (категорія «Б»), що індексуються у міжнародних базах (Index Copernicus, Google Scholar та ін.), та 7 тез доповідей на міжнародних конференціях. Особистий внесок здобувача у публікаціях становить 4,35 д.а. Публікації змістовно узгоджені з ключовими етапами дисертації – від обґрунтування структури ресурсів до розробки

стратегії фокусного управління та методики паспортизації цифрових рішень.

Наведене підтверджує належну апробацію наукових результатів та їх відповідність вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

5. Практичне значення результатів дослідження

Практична значущість дисертації Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі полягає у розробці конкретного прикладного інструментарію, що трансформує теоретичні положення у дієві механізми зміцнення цифрової стійкості (Digital Resilience) підприємств в умовах криз. Запропоновані рішення орієнтовані на подолання фрагментарності діджиталізації та системну інтеграцію цифрових інфокомунікаційних ресурсів у стратегічне управління. Результати дослідження впроваджено у діяльність ТОВ «ФК «Герц»», ТОВ «Герц», інтегровано у навчальний процес Національного університету «Одеська політехніка», що підтверджено відповідними актами.

Розроблений автором методичний апарат може бути використаний для вирішення прикладних завдань розвитку підприємств, зокрема для:

- стратегічного планування – при формуванні цифрових інфокомунікаційних стратегій, адаптованих до умов військових, економічних та кібернетичних викликів;
- діагностики та моніторингу – при оцінюванні рівня цифрової зрілості за інтегральним індексом та ідентифікації критичних зон вразливості цифрової архітектури;
- управлінської оптимізації – для впровадження механізму проєктування інфокомунікаційних систем, що поєднує хмарні технології, штучний інтелект та багаторівневий захист даних;
- контролювання результативності – при застосуванні розробленої системи КРІ для вимірювання стійкості, безперервності та адаптивності бізнес-процесів у реальному часі.

Таким чином, теоретична обґрунтованість та успішна апробація отриманих результатів на діючих підприємствах свідчать про високий рівень прикладної цінності роботи та здатність її результатів забезпечувати розвиток суб'єктів господарювання у турбулентному середовищі.

6. Академічна доброчесність

У дисертації та публікаціях Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі, у яких відображено основні результати його дослідження, ознак порушення принципів академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів) не встановлено.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Оцінюючи наукові та прикладні здобутки дисертації Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі як вагомі, слід зазначити також дискусійні моменти. Так, визнаючи високу наукову новизну розробленої концептуальної моделі фокусного цифрового інфокомунікаційного забезпечення, *варто зауважити на доцільності більш детального розкриття механізму динамічного перегляду пріоритетів (фокусів) у разі зміни фази кризи*. Оскільки автор пропонує етапи «поглинання – адаптація – трансформація», у роботі було б доцільно чіткіше прописати тригерні показники або порогові значення КРІ, за яких підприємство має переходити від режиму жорсткої економії ресурсів та концентрації на критичних функціях до етапу активного масштабування цифрової інфраструктури. Це дозволило б мінімізувати ризик надмірної спеціалізації системи, що у довгостроковій перспективі може ускладнити повне відновлення «нефокусних» бізнес-процесів після завершення гострої фази кризи. Хотілось би почути позицію автора з цього приводу на захисті.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі на тему «Цифрові інфокомунікаційні ресурси забезпечення розвитку підприємства в умовах криз» є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

У дисертації Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі вирішено *важливе наукове завдання* – розроблено теоретико-методичні засади та рекомендації щодо використання цифрових інфокомунікаційних ресурсів як інтегрованого інструменту забезпечення стійкості бізнесу. Актуальність теми зумовлена необхідністю докорінної трансформації управлінських систем підприємств у відповідь на виклики глобальної діджиталізації та посилення кризових чинників. Особливу цінність має фокус на автоматизації

інформаційних потоків та створенні захищеного цифрового контуру, що є критичним для стабільності розрахунків та прозорості звітності в умовах турбулентності. Запропонований аналітичний інструментарій оцінювання цифрової зрілості дозволяє підприємствам не лише діагностувати поточний стан інфраструктури, а й формувати ефективні цифрові стратегії, орієнтовані на довгостроковий розвиток. Отримані результати характеризуються високим рівнем наукової новизни, логічною завершеністю та методичною цілісністю.

Ключові положення дисертації пройшли належну апробацію, висвітлені у наукових публікаціях автора (фахових виданнях категорії Б), впроваджені у практичну діяльність підприємств і навчальний процес. Це підтверджує як достовірність висновків здобувача, так і їхню високу прикладну значущість для сучасної економічної науки.

За всіма ключовими формальними ознаками, змістом, структурою та оформленням дисертація здобувача Алі Рашид Халіфа Бумекайр Альмансурі на тему «Цифрові інфокомунікаційні ресурси забезпечення розвитку підприємства в умовах криз» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (з подальшими змінами) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», що регламентує присудження наукового ступеня доктора філософії, а також відповідає спеціальності 073 – Менеджмент галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Враховуючи наведене, вважаю, що дисертаційна робота відповідає вимогам, які висуваються до наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент, а її автор заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за цією спеціальністю.

Офіційний рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Національного університету
«Одеська політехніка»

Наталія СЕЛІВАНОВА